

**UCHWAŁA NR XXI/137/12
RADY GMINY DYWITY**

z dnia 18 września 2012 r.

w sprawie uchwalenia gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w na lata 2012-2022.

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493, z 2009r. Nr 206, poz.1589, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 125, poz. 842, z 2011 r. Nr 149, poz. 887).

§ 1. Uchwala się gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w na lata 2012-2022, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dywity.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy
Dywity

Renata Kaszubska

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2012-2022**

Dywity 2012

I. TEORETYCZNE PODSTAWY ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc w rodzinie to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu psychicznym lub fizycznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie). Zgodnie z kodeksem karnym, do czynów, które naruszają dobro osobiste członków rodziny zaliczamy:

- pozostawianie osoby, względem której jest się zobowiązanym do opieki, w sytuacjach zagrażających bezpośrednio jej życiu lub zdrowiu,
- groźby popełnienia przestępstwa na szkodę najbliższych,
- zmuszanie do określonych zachowań,
- gwałt,
- nakłanianie i zmuszanie do czynów nierządnych przy wykorzystaniu stosunku zależności,
- dopuszczanie się czynu lubieżnego względem osoby poniżej 15 lat,
- znęcanie się psychiczne lub fizyczne,
- rozpijanie małoletniego,
- uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego,
- porzucanie małoletniego lub osoby nieporadnej,
- uprowadzanie lub zatrzymanie małoletniego wbrew woli osoby powołanej do opieki,
- naruszanie nietykalności cielesnej,
- kradzież na rzecz osoby najbliższej,
- niszczenie mienia¹.

Przemoc w rodzinie nie jest zdarzeniem jednorazowym. Jej powstanie powoduje cykliczne powtarzanie się. W cyklu przemocy wobec bliskich obserwuje się trzy kolejno następujące po sobie fazy:

1. **Faza narastającego napięcia** – początkiem cyklu jest wyczuwalny wzrost napięcia, narastające sytuacje konfliktowe, których przyczyny mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia powodujące dalszy wzrost napięcia. Zaczyna pojawiać się agresja.
2. **Faza ostrej przemocy** – następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów, nie zwracając uwagi na krzywdę innych. W tej fazie

¹ H.D. Sasal „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie”, Wydawnictwo Edukacyjne Parpa, Warszawa 2005, s. 137.

najczęściej występuje interwencja, ofiary w afekcie decydują się wezwać pomoc czy złożyć skargę.

3. **Faza miodowego miesiąca** – to czas skruchy i okazywania miłości. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala ofiarom uwierzyć, że teraz będzie inaczej, że to się więcej nie powtórzy. Ofiary zaś wierzą wbrew zdrowemu rozsądkowi, bo w głębi serca tego właśnie pragną. I nawet jeśli przed chwilą były gotowe uciec, teraz zostają. Sprawca nie jest w stanie długo pełnić takiej roli: z jakiegoś powodu znowu narasta napięcie i wszystko zaczyna się powtarzać².

II. PODSTAWY PRAWNE

Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie jest :

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.). Rozdział drugi pt. „Wolności, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela” reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne przyznając obywatelowi prawo żądania od organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007r. Nr 70, poz. 473 ze zm.),
- Ustawa z dnia 10 czerwca 2010 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r. Nr 125 poz. 842),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004r. Nr 64, poz. 593 ze zm.). Według polskich regulacji prawnych przemoc wobec najbliższych jest przestępstwem ściganym z urzędu (art. 207 kk.). Wszystkie instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swoją działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu są zobowiązane niezwłocznie poinformować o tym prokuraturę lub Policję. Zaniechanie tego obowiązku może skutkować odpowiedzialnością karną. Każdy, kto poweźmie informację o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub Policję. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Dywity na lata 2012-2022 zgodny jest z Krajowy Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i stanowić będzie integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dywity na lata 2007-2015, w której

² Tamże, s. 29-30

III. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Przestępstwa z artykułu 207 kk., tj. Polegające na znęcaniu się nad członkiem rodziny należą w Polsce do najczęściej popełnianych. Na liście przestępstw zgłaszanym organom ścigania znajdują się na trzecim miejscu. Szczególnie alarmujące są statystyki dotyczące zabójstw, w których motywem są tzw. „nieporozumienia rodzinne” – stanowią około 27% zabójstw w Polsce.

Zadaniem Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do przemocy najczęściej dochodzi pod wpływem alkoholu. Populacja konsumentów wynosi około 25 mln. Można szacować, że liczba osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu wynosi obecnie około 1,5-1,6 mln, to prawie dwukrotnie więcej niż podają dane sprzed ostatnich 4-5 lat.

Wiele przypadków przemocy wobec kobiet nie jest zgłaszanych organom ścigania, przede wszystkim z powodu wstydu, utrzymującej się niewiary kobiet – ofiar przemocy, w skuteczność prawa i obowiązujących procedur oraz specyfiki tego przestępstwa, kiedy ofiara jest skazana na trwanie w krzywdzącym związku z uwagi na subiektywny brak perspektyw.

Nie do końca rozpoznana jest przemoc wobec dzieci. Niepokoją przekazy mediów o przypadkach zaniedbywania i krzywdzenia dzieci. Upubliczniane drastyczne przypadki nie ukazują rzeczywistych rozmiarów zjawiska.

Literatura przedmiotu wskazuje również, że każde dziecko będące świadkiem przemocy jest zawsze ofiarą przemocy emocjonalnej. Dzieci próbują ukryć krzywdę, a dorośli ukrywają krzywdzenie.

W listopadzie 2010r. TNS OBOP przeprowadził badanie „Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Polsce wobec kobiet i wobec mężczyzn”. W badaniu udział wzięło 3000 osób – 1500 kobiet i 1500 mężczyzn – w wieku 18 lat i więcej. Wyniki badania wykazują, że³:

- 60% badanych zna – w swoim otoczeniu – przynajmniej jedną rodzinę, w której dochodzi do przemocy wobec kobiet, natomiast 32% - że wobec mężczyzn;
- według 19% respondentów nie istnieje coś takiego, jak gwałt w małżeństwie polegający na zgwałceniu żony przez męża;
- co piąty (21%) respondent sądzi, że jeśli żonie, partnerce zdarzy się uderzyć męża, partnera to jeszcze nie jest przemoc;
- kobiety uważane są za ofiary przemocy w rodzinie częściej niż mężczyźni za sprawców;
- 60% badanych mówi, że znają – w swoim otoczeniu – przynajmniej jedną rodzinę, w której dochodzi do przemocy wobec kobiet, natomiast 32% - że wobec mężczyzn;

³ http://www.niebieskalinia.org/download/Badania/TNS_OBOP_II_2010.pdf - plik pobrano dnia 24.08.2012r.

- 45% ogółu badanej populacji, to osoby, które mieszkają lub w przeszłości mieszkały w gospodarstwie domowym, w którym dochodzi lub dochodziło do przemocy w rodzinie;
- 4% ogółu badanej populacji to osoby, które mieszkają lub mieszkały w gospodarstwie domowym, w którym dochodzi lub dochodziło do przemocy seksualnej w rodzinie;
- przemocy, niezależnie od jej formy, najczęściej towarzyszy alkohol (45% przypadków). W dalszej kolejności przemoc współwystępuje z brakiem pieniędzy (18%), problemami małżeńskimi (15%) i problemami w pracy (10%);
- 26% rodzin, w których dochodziło do przemocy, korzystała w związku z tym z pomocy jakiejś instytucji lub organizacji;
- zdaniem 63% badanych do bycia ofiarą przemocy w rodzinie zdecydowanie łatwiej jest przyznać się kobietom.

IV. PROGRAM

CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Ograniczenie zjawiska oraz skutków przemocy w rodzinie w gminie Dywity poprzez stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w zjawisko przemocy.

CELE SZCZEGÓŁOWE I ZADANIA

I. KOORDYNACJA DZIAŁAŃ LOKALNYCH PODMIOTÓW.

Zadanie 1: Powołanie pełnomocnika ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej spośród pracowników placówki wyznaczy pełnomocnika ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Do zadań pełnomocnika należeć będzie:

- przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,
- rejestracja „Niebieskich kart” założonych w Ośrodku Pomocy Społecznej,
- wsparcie merytoryczne rejonowych pracowników socjalnych w opiece nad rodziną w której dochodzi do przemocy,
- gromadzenie danych na temat placówek wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie,
- współpraca z podmiotami działającymi na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej,

- organizacja, nadzór i koordynacja pracy Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- udział w posiedzeniach Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- udział w interwencjach kryzysowych- w miarę potrzeb,
- zbieranie danych na temat skali i dynamiki zjawiska przemocy w rodzinie.

Zadanie 2: Podpisanie Porozumienia o partnerstwie na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Intencją partnerstwa jest wspólne działanie na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Partnerów:

- Ośrodka Pomocy Społecznej-Lidera,
- Policji,
- Straży Miejskiej,
- Publicznej Służby Zdrowia,
- innych Partnerów w miarę potrzeb.

Partnerstwo przyczyni się do realizacji wspólnych działań przy wykorzystaniu w pełni możliwości zawodowych poszczególnych Sygnatariuszy Partnerstwa oraz do zintegrowania działań i rozwijania współpracy pomiędzy Partnerami.

Zadanie 3: Interdyscyplinarny Zespół do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Cel pracy zespołu: szybsze i skuteczniejsze podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowanie i realizacja działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb.

Skład zespołu:

- Kierownik GOPS w Dywitach,
- Starszy pracownik socjalny,
- Kierownik Posterunku Policji w Dywitach,
- Członek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Dyrektor Zespołu Szkół w Dywitach,
- Pedagog Gimnazjum w Dywitach,
- Pedagog Szkoły Podstawowej w Dywitach,
- Pielęgniarka Gminnego Samodzielnego ZOZ w Dywitach,

- Sędzia Sądu Rejonowego w Olsztynie.

Minimum raz na kwartał odbywać się będą posiedzenia Zespołu zwoływane przez pełnomocnika ds. Przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Celem posiedzenia Zespołu będzie omówienie przypadku konkretnej rodziny w której dochodzi do przemocy, konieczne jest zatem aby zawsze w spotkaniu brał udział dzielnicowy oraz pracownik socjalny z danego rejonu. Przewiduje się zapraszanie na posiedzenia innych osób, które mogą przyczynić się do rozwiązania sytuacji kryzysowej w danej rodzinie.

Zadania zespołu:

- a) kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy,
- b) wypracowanie procedur interwencji kryzysowej wobec ofiar i sprawców przemocy, oraz opracowanie adekwatnej strategii postępowania,
- c) kierowanie ofiar i sprawców przemocy do specjalistów działających w ramach Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego,
- d) monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności uruchamianie współpracy,
- e) zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą Niebieskiej Karty.

Zadanie 4: Poradnictwo w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym dla Uzależnionych i ich Rodzin oraz Ofiar i Sprawców Przemocy.

Cel realizacji zadania:

- a) wsparcie prawne i psychologiczne ofiar przemocy,
- b) działania korekcyjno-edukacyjne oraz wsparcie psychologiczne sprawców przemocy domowej.

Proponowane dyżury specjalistów: psycholog, prawnik, terapeuta

Zadania Punktu:

- a) udzielanie wsparcia psychologicznego,
- b) udzielanie wsparcia prawnego,
- c) gromadzenie i udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach udzielających pomocy osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy,
- d) gromadzenie i udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach realizujących programy w zakresie rozładowywania napięcia, radzenia sobie ze stresem oraz rozwiązywania konfliktów,

- e) gromadzenie i udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach realizujących programy terapeutyczno-korekcyjne wobec sprawców przemocy.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- a) liczba porad udzielonych ofiarom przemocy,
- b) liczba sprawców przemocy objętych działaniami terapeutycznymi,
- c) liczba ponownych incydentów stosowania przemocy wśród rodzin objętych działaniami.

II. SYSTEMATYCZNA EDUKACJA ŚRODOWISKA LOKALNEGO.

Zadanie 1: Przygotowanie i udostępnienie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym.

Cel realizacji zadania:

Ułatwienie dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców gminy.

Realizacja zadania:

- a) gabloty informacyjne w Urzędzie Gminy, w Ośrodku Pomocy Społecznej, w Komisariacie Policji, w siedzibie Straży Miejskiej oraz w Placówkach Opieki Zdrowotnej,
- b) przygotowanie i rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy,
- c) publikowanie w Biuletynie Samorządowym informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej,
- d) rozpowszechnianie w lokalnym środowisku programów profilaktycznych,
- e) udział w ogólnopolskich kampaniach przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadanie 2: Promowanie właściwych sposobów rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie z agresją.

Cel realizacji zadania:

Wyrobienie właściwych sposobów rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie z agresją.

Realizacja zadania wobec wybranych grup:

• **dzieci i młodzież:**

- a) prowadzenie zajęć edukacyjno-wychowawczych w szkołach, świetlicach opiekuńczo-wychowawczych oraz klubach młodzieżowych,
- b) realizacja szkolnych programów profilaktyki przemocy,
- c) wspieranie aktywnych form spędzania czasu wolnego promujących zachowania nieagresywne.

• **dorośli:**

- a) poradnictwo w trakcie edukacji przedmałżeńskiej,
- b) konsultacje indywidualne i rodzinne w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- a) liczba gablot informacyjnych,
- b) ilość rozpowszechnionych materiałów o charakterze informacyjno-edukacyjnym,
- c) liczba publikacji w Biuletynie Samorządowym,
- d) liczba zrealizowanych programów profilaktycznych,
- e) liczba zrealizowanych form aktywnego spędzania czasu wolnego,
- f) liczba udzielonych porad w trakcie edukacji przedmałżeńskiej,
- g) liczba konsultacji indywidualnych i rodzinnych w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym.

III. SYSTEMATYCZNA EDUKACJA PRZEDSTAWICIELI RÓŻNYCH GRUP ZAWODOWYCH STYKAJĄCYCH SIĘ Z PROBLEMATYKĄ PRZEMOCY W RODZINIE.

Zadanie 1: Udział w specjalistycznych szkoleniach oraz organizacja szkoleń dla osób zainteresowanych możliwością podniesienia kompetencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel realizacji zadania: Podniesienie poziomu wiedzy specjalistów różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy.

Realizacja Zadania:

- a) gromadzenie informacji dotyczących potrzeb szkoleniowych w zakresie zjawiska przemocy domowej,
- b) opracowanie informacji o ofercie szkoleniowej różnych instytucji podwyższających umiejętności w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- c) organizowanie konferencji i szkoleń specjalistycznych dla wybranych osób lub grup zawodowych,

Wskaźnik realizacji celu:

- a) liczba przeszkolonych osób,
- b) ilość zorganizowanych szkoleń i konferencji.

ADRESACI PROGRAMU

1. Rodziny i osoby dotknięte zjawiskiem przemocy.
2. Rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy.
3. Przedstawiciele instytucji i służb pracujący z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą m. in. pracownicy socjalni, policjanci, strażnicy miejscy, nauczyciele i pedagodzy szkolni, pracownicy służby zdrowia, pracownicy świetlic opiekuńczo-wychowawczych oraz klubów młodzieżowych, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

REALIZATOR PROGRAMU

1. Ośrodek Pomocy Społecznej:
 - a) pełnomocnik ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - b) konsultant ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień,
 - c) Interdyscyplinarny Zespół do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
 - d) Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Uzależnionych i ich Rodzin oraz Ofiar i Sprawców Przemocy.
2. Policja,
3. Straż Miejska,
4. Przychodnia Lekarza Rodzinnego,
5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
6. Szkoły,
7. Inne instytucje, organizacje, stowarzyszenia i osoby fizyczne realizujące cele i zadania zawarte w Programie.

PROGNOZOWANE EFEKTY

1. Zwiększenie dostępności pomocy dla ofiar przemocy.
2. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie, w tym spadek liczby rodzin, w których podejmowano interwencje wielokrotnie.
3. Pogłębienie wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej-stała edukacja.

TERMIN REALIZACJI

Program realizowany będzie w okresie od 01.09.2012 roku do 31.08.2022 roku.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy

w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2022 są:

1. Środki własne Gminy:
 - a) Będące w budżecie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dywitach na realizację zadań przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
 - b) Pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Dotacje celowe z Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego na realizację zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie (udział w programach)

**SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE DYWITY**

